

AITA RIEZU, MUSIKOLOGOA

Patxi Ondarra euskaltzainak Aita Riezu euskaltzain ohorezkoari eskaini dion nekrologiari zeozer erantsi nahi nioke musikaren ikuspuntutik. Baina lehendabizi gogoan daukadan zerbait agertu nahi dizuet, euskaltzainkideok. Casto Inza Arbeo, Riezuko Jorge jauna (1894-1992) ohorezko euskaltzaina izendatu izan zen egun berean, hots, 1979.eko abenduaren 20an, ni euskaltzain urgazle izendatua izan nintzen eta biok jaso genuen Gabon gauaren bezperan bakoitzari zegokigun diploma. Aspaldanik ezagutzen nuen adiskide min hau, 1965.etik edo, musika zela medio. Aita Donostiaren argitaragabeko hitzaldi batzu utzi zituen Aita Riezuk orduan nere eskuetan, euskal musika aztertzen nenbilen sasoi hartan. Eta gero, bai gutunez bai Lekarozera egindako osteretan bera eta Aita Donostiaren lana ezagutzeko ezin parada hoberik izan nuen. Eta biak maitatzeko, egia esan.

Mende honen hasiera-hasieran, sei urte zitularik, orduan itsua zen aitarekin egin zituen lehen musika ikasketak. Gero, meza berria 1917an eman ondoren, Madridera jo zuen matematikak ikastera, baina, Aita Donostiaren musika eragina izan zuen, biak bizi izan baitziren gela berean Jesusen Plazako kaputxinoen komentuan. Ez zuen alperrikakoa izan harreman hau, musikaz ondo hornitua 1923.urtetik 1936.arte koru zuzendaria izan baitzen Lekarozen.

Baina gerrako egun ilun eta nahigabetuak heldu zirenean, ihes egin beharrean aurkitu zen Aita Riezu. Izpirituz bikoitzak ziren Donostia eta Riezu, egun berean joan ziren Lekarozetik erbestera: 1936.eko azaroaren 3an, elkar agurtuz, lehena Toulouserara joan zen eta gure Riezu Lisboatik Argentinara. Lavalloleko Euskal Etxean irakasle izan zen 1949 arte eta bertako parrokiako organulari. Gero hiru urte bete zituen Buenos Aireseko Pompeya izeneko komentuan, hemen ere organulari izan zelarik. Lekarozera 1952an itzuli arte. Han ezagutu zituen Madina eta Mallea musikariak eta beste erbesteratu batzuren artean Isaka Lopez Mendizabal. Honek sortutako "Ekin" argitaldarian kaleratu zuen 1948an *Flor de Canciones Populares Vascas*, 100 herri kantu testuekin bilduz. Aitaren eiherezain ogibidea gogoratzuz "Martin de Eiheralar" izenordearekin beste liburu bat ere argitaratu zuen Buenos Airesen.

Lekarozera 1952an itzuli zen eta berehala hasi zen, Aita Donostia bizirik zegoelarik, honen artxiboa taiutzen eta 1956an hil zen euskaltzain urgazle honen musika lanak argitaratzeko prestatzen. Adiskide hori hil zen urte berean eman zigun *Vida, obra y semblanza espiritual del Padre Jose Antonio de Donostia, capuchino* (1956) eta 1960an hasita argitara eman zituen, hamabi tomotan, haren musikalan guztiak. Honen lanetan murgilduta zegoelarik Bilboko Filarmonika Elkartearen Aita Donostiaz hitzaldi bat eman zuen Elizondoko Koralarren lagun-

tzaz. Alemana ondo ikasteko opor egunetan hainbat osterata egin zituen Alemaniara eta Berlinetik etorruta "Material folklórico de la Collectanea lingüística de Humboldt. Canción del vino" musikologiako ikerketa argitaratu zuen 1971an. Herriko Adiskideen Elkartearen 1980.eko ekainaren 3an onartu zutenean, sarrera hitzaldian berriz hartu zuen Aita Donostia gaitaz.

Azkenengoz agurtu nuen Aita Riezu 1989.eko abenduaren 28an Aita Villasanten, Jean Haritschelhar eta Juan Mari Lekuona euskaltzainekin zegoen erite-txean ikustera joan ginenean. Musikaz izan zen, nola ez, berarekin izan nuen elkarrizketa. Eta Aita Donostia izan zen berriz gure solasaldiaren ardatza. *Euskal Eres Sorta* kaleratu zuenetik, hainbat kantu berri bildu zituen Aita Donostiak. Batzuren batzuk Aita Riezu eman zizkigun *Nafarroako euskal kantu zaharrak* liburuan 1973an. Baina ehundaka kantu geratzen ziren argitaratu gabe eta lan horretan zebilen gure Aita Riezu. Hauen argitaratzeaz hitz egin genuen eta pozik hartu zuen nere laguntzaren eskaintza. Aurtengo otsailaren 17an idatziz bidali nion plangintza gutun luze batetan. Baina ez nuen erantzunik izan. Eta lan hau burutu gabe joan zaigu. Gure eskuetan geratzen da, omenaldi gisa, bilduma honen argitaratzearen burutzea. Ni, behintzat, saiatuko naiz.

Donostia, 1992-V-29

Jose Antonio Arana Martija